

Dossier de premsa

Encreuaments

Dipòsits de la Col·lecció Nacional de Fotografia
i d'Art Contemporani

Del 14 de desembre de 2021 al 24 d'abril de 2022

Dipòsits de la Col·lecció Nacional de Fotografia

Paula Artés
Santi Iglesias
Espe Pons
Jordi V. Pou
Toni Prim
Palmira Puig

Dipòsits de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani

Antoni Abad
Nora Ancarola
Mar Arza
Albert Bayona
David Bestué
Albert Coma Estadella
Núria Güell
Carles Hac Mor
Àngel Jové
Martin Llavaneras
Pere Llobera
Pol Merchan
Marina Núñez
Olga Olivera-Tabeni
Joan Pallé
Antoni Pinent
Carles Pujol
Lluís Trepàt
Rubén Verdú

Introducció

El Museu d'Art Jaume Morera de Lleida ha vist darrerament incrementada la seva col·lecció gràcies als dipòsits d'obra de la Generalitat de Catalunya corresponents a les darreres compres del Pla Nacional de Fotografia i el Pla Integral de les Arts Visuals.

Una de les fonts d'ingressos a les col·leccions del Museu és aquella que acull els dipòsits d'obra de particulars i institucions de gran rellevància per als relats i continguts patrimonials. En els darrers anys el Museu ha formulat i participat de les propostes d'adquisició realitzades en el marc de les convocatòries derivades de l'aplicació del Pla Nacional de Fotografia i del Pla Integral de les Arts Visuals per enriquir les col·leccions nacionals. En ambdós casos amb objectius molt similars: el primer pretén conservar i realçar les aportacions dels autors més destacats del país en l'àmbit de la creació fotogràfica i de la fotografia entesa com un mitjà de reflexió sobre la societat i la cultura catalanes i, en el cas del segon, reactivar i alimentar la Col·lecció Nacional d'Art amb obres realitzades a partir de la segona meitat del segle XX per artistes vinculats al context de la creació contemporània a Catalunya.

La contribució del Museu ha estat assegurar la presència i inclusió d'artistes rellevants de les terres de Ponent, que enriqueixin patrimonialment ambdues col·leccions nacionals i donin una visió plural i ampliació de la creació contemporània a Catalunya i, alhora i gràcies al compromís de la Generalitat amb els museus del país, totes aquestes adquisicions dipositades en els museus del país, entre els quals es troba el Museu d'Art Jaume Morera, ajuden a conformar i completar les seves respectives col·leccions.

Així, en l'àmbit fotogràfic es presenten sis adquisicions d'autors vinculats a les terres de Lleida i procedents de les compres fetes en els darrers tres anys (2019-2021). Aquest conjunt està format per fotografies de Palmira Puig, Toni Prim, Jordi V. Pou, Santi Iglesias, Espe Pons, i Paula Artés.

En l'àmbit vinculat a l'art contemporani es presenten també les adquisicions corresponents a la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, que des de l'any 2018 s'han dipositat al nostre Museu. En aquest cas 39 obres de Lluís Trepal, Albert Coma Estadella, Àngel Jové, Carles Hac Mor, Antoni Abad o Albert Bayona, Olga Olivera-Tabeni, Martin Llavaneras, Pol Merchan, Joan Pallé o Antoni Pinent, Nora Ancarola, Carles Pujol, Mar Arza, , David Bestué, Enric Farrés Duran, Núria Güell, Pere Llobera, Marina Núñez, i Rubén Verdú. Un conjunt força rellevant de la creació contemporani al nostre país i que passarà a formar part de les col·leccions del nou museu d'art modern i contemporani de Lleida.

L'exposició, que ocupa totes les sales d'exposicions del Museu, es podrà visitar fins el 24 d'abril de 2022

Dipòsits de la Col·lecció Nacional de Fotografia

En l'àmbit fotogràfic es presenten sis adquisicions d'obra fotogràfica d'autors vinculats a les terres de Lleida procedents de les compres que la Generalitat de Catalunya ha dut a terme en els darrers tres anys (2019-2021) en el marc del Pla Nacional de Fotografia. El principal objectiu d'aquestes adquisicions és ampliar la Col·lecció Nacional de Fotografia Històrica i Contemporània de Catalunya, una col·lecció nascuda amb vocació de reconeixement nacional i projecció internacional, i amb la qual es pretén conservar i realçar les aportacions dels autors més destacats del país en l'àmbit de la creació fotogràfica i de la fotografia, entesa com un mitjà de reflexió sobre la societat i la cultura catalanes.

Toni Prim. Retrospectiva, 1974-1998

Conjunt d'obres que configuren una breu retrospectiva de la dilatada trajectòria creativa de Toni Prim (Lleida, 1956), autor cabdal de la fotografia catalana contemporània. Una selecció d'imatges que es mouen entre l'assaig documental i l'experimentació estètica, i que esdevenen un mirall de la societat catalana i de la creació fotogràfica des de la Transició fins a finals de segle XX.

Santi Iglesias. Perifèria Oest, 2014-2020

Sis fotografies del projecte Perifèria Oest, un treball de reportatge de llarg recorregut desenvolupat per Santi Iglesias (Lleida, 1974) durant els darrers anys amb l'objectiu de documentar el paisatge físic i humà del ponent català del segle XXI. Inspirat per la col·lecció de llibres Catalunya Visió (1968-1973), de Josep Vallverdú i Ton Sirera, Iglesias retrata com ningú la realitat rural i fronterera del territori ponentí, posant sovint de manifest els contrastos entre la tradició i la modernitat.

Palmira Puig. Desolação / O Avó, c. 1950

Dues còpies d'època, acompanyades dels seus corresponents fulls de contacte, que exemplifiquen l'estil experimental i l'esperit humanista que van caracteritzar l'obra de Palmira Puig (Tàrrrega, 1912 – Barcelona, 1978), una figura recentment redescoberta i que va formar part de l'avantguarda fotogràfica brasilera durant els anys cinquanta juntament amb el seu marit, el també fotògraf Marcel Giró.

Espe Pons. Sota la llum de mar, 2019

Onze imatges representatives del reconegut assaig fotogràfic Sota la llum de mar, un projecte d'Espe Pons (Barcelona, 1973) vinculat a la memòria històrica de les víctimes del franquisme i basat en la història del germà petit de l'avi de la fotògrafa, Tomàs Pons Albesa, que va ser afusellat al Camp de la Bota de Barcelona el 1941. La mirada de la fotògrafa reflexiona sobre el paisatge i la memòria a partir d'una investigació personal que ressegueix els indrets per on Tomàs Pons va passar els darrers moments de la seva vida.

Paula Artés. Fuerzas y cuerpos, 2016

Dotze imatges del projecte *Fuerzas y cuerpos* (2016), una acurada investigació de la jove fotògrafa Paula Artés (Molins de Rei, 1996), també materialitzada en fotollibre, sobre la invisibilitat del control social que exerceixen els cossos policials —en aquest cas, la Guàrdia Civil— en les democràcies occidentals, i realitzada a partir d'imatges que cartografien els espais inaccessibles des d'on s'exerceix aquesta vigilància.

Jordi V. Pou. Kokovoko.info, 2009-2021

Petit recull d'imatges del veterà projecte *Kokovoko.info*, un diari íntim i personal fet amb imatges preses amb un telèfon mòbil que Jordi V. Pou (Lleida, 1968) publica diàriament a Internet des del 2009. Aquestes imatges, sempre vinculades a espais propers, comparteixen el to oníric i misteriós que caracteritza l'essència del seu discurs fotogràfic.

Dipòsits de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani

En aquest àmbit es mostren les adquisicions de la Generalitat de Catalunya com a resultat del Pla Integral de les Arts Visuals, que té entre els seus objectius reactivar i alimentar la Col·lecció Nacional d'Art amb obres realitzades a partir de la segona meitat del segle XX per artistes vinculats al context de la creació contemporània a Catalunya. Un objectiu que es concreta en la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, un conjunt amb personalitat pròpia dins la Col·lecció Nacional d'Art i que s'alimenta de les propostes sorgides d'una convocatòria pública i de les proposicions de museus i centres d'art del país. Les seves obres nodreixen diferents col·leccions públiques, entre les quals hi ha la del Museu d'Art Jaume Morera de Lleida.

Des de l'any 2018, la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani ha dipositat 39 obres dels artistes Antoni Abad, Nora Ancarola, Mar Arza, Albert Bayona, David Bestué, Albert Coma Estadella, Enric Farrés Duran, Núria Güell, Àngel Jové, Pere Llobera, Javier Martín Llavneras, Pol Merchan, Carles Hac Mor, Marina Núñez, Olga Olivera-Tabeni, Joan Pallé, Antoni Pinent, Carles Pujol, Lluís Trepapat i Rubén Verdú. Obres de naturalesa, procediments i llenguatges que abasten mirades molt diverses: l'abstracció i els nous comportaments artístics d'ençà dels anys cinquanta, la poesia visual i la reinterpretació contemporània del fet pictòric, una reflexió sobre el llenguatge cinematogràfic o la creació vinculada a l'espai, la matèria, la natura i el territori o a elements més immaterials, com la memòria històrica i ancestral.

Lluís Trepapat. Abstracció, 1957.

Tècnica mixta sobre tàblex.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2018

En la seva segona estada a París l'any 1955, Lluís Trepapat (Tàrrrega, 1925) entra en contacte directe amb l'abstracció. Coneix abastament la contemporaneïtat, ha madurat a nivell artístic i adquirit un bagatge cultural extraordinari que li permet, d'una banda, assimilar les diferents opcions plàstiques existents en aquells moments i, de l'altra, transmetre-les al seu entorn més proper. En aquest context es produeix el veritable punt d'inflexió en la trajectòria del pintor, quan fa seus els preceptes de l'avantguarda i decideix endinsar-se en una via d'expressió completament diferent del que havia fet fins llavors.

El període abstracte de Lluís Trepapat s'inicia el 1955 i finalitza l'any 1961, i en ell es poden apreciar diferents etapes. Aquesta obra s'emmarca dins l'etapa constructivista (1955 – 1957) on aposta per una abstracció geomètrica que demostra un important coneixement del moviment neoplasticista, encapçalat per Piet Mondrian i Theo Van Doesburg. A diferència d'aquests, l'obra de Lluís Trepapat no respon a un resultat prèviament calculat i analitzat, sinó a una llibertat de procediment on el color és el protagonista suprem.

Lluís Trepapat. Abstracció, 1959.

Tècnica mixta sobre tàblex.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2018

Dins el període abstracte de Lluís Trepapat aquesta pintura pertany a l'etapa de l'expressionisme abstracte (1957-1958). L'any 1957 s'endinsa en el món del *dripping* —mot derivat de *drip*, gotejar en anglès— tècnica pictòrica consistent en llençar la pintura sobre la tela, o deixar-la degotar, que crea composicions amorfes i colors poc contrastats que utilitza, per sobre de tot, el gest del propi artista.

En aquesta peça la connexió amb l'obra de Jackson Pollock —l'artista més important de l'expressionisme abstracte, i un dels pintors claus del segle XX— es evident, malgrat que l'obra de Trepapat no conté la forta càrrega d'agressivitat ni l'elevat grau d'emotivitat de l'artista nord americà. La seva es una solució de circumstàncies, que li permet experimentar sobre

l'obra en si mateixa, més que no pas sobre el propi acte de crear. I ho fa sense abandonar el seu característic lirisme, on Trepapat es troba més segur, i sense incorporar elements extra pictòrics, com ara el collage, els tallis o les perforacions del suport, com sí estaven fent en aquells moments molts artistes catalans.

Albert Coma Estadella. Sèrie Motllures, 1968.

Paper d'empaperar pintat i motllures de fusta i blonda amb una capa de guix i aiguada, damunt suport de fusta.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2018

A finals dels anys 60 l'obra d'Albert Coma Estadella (Lleida, 1933-1981) aprofundeix en el tema de les motllures. Unes superfícies, la naturalesa de les quals —matèrica, gruixuda, carregada de pigment i textures— servien a l'artista per construir nous espais de manera sensible i mesurada. Com sempre en l'obra de Coma Estadella, tot sembla fruit de l'atzar però no ho és. Existeix un control i una mesura constant de

l'espai i els seus elements a partir de la qual construeix una estructura que el delimita i caracteritza.

Amb un cert joc d'il·lusionisme visual, l'obra presenta dos sectors clarament diferenciats. La meitat superior, amb fragments de paper d'empaperar coberts amb pintura monocroma i encolats al suport i al llistó que separa les dues parts del quadre. I la meitat inferior, feta amb motllures de fusta i blonda, unides al suport amb una capa de guix. La superfície conté traços a llapis i pintura, clarament visibles.

Àngel Jové. Sense títol, c. 1980.

Emulsió fotogràfica, anilines i cordill daurat sobre paper adherit a una tela arrugada.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2018

Al llarg dels anys setanta Àngel Jové (Lleida, 1940) desenvolupa una línia de treball en què incorpora la impressió fotogràfica sobre teles modificades, apropant-se així als valors que podria tenir una pintura. Les obres resultants estan carregades de malenconia i semblen guardar un misteri intuït, inqualificable, que sempre té un cert regust a mort. Entre 1976 i 1982 Àngel Jové treballa exclusivament, i de manera sistemàtica, amb obres d'aquestes característiques. Aquesta peça n'és un clar exemple. Representa la continuació de la sèrie *Metafísica* —un homenatge a Màrius Torres a partir de fotografies extretes de l'àlbum familiar— on l'artista insisteix en la construcció d'imatges a partir de fotografies manipulades, tractades cromàticament amb aquarel·les líquides (un tret força característic del seu treball en aquesta època) i que remet a la profunditat de la imatge com a referent metafísic, un espai on reflexionar a l'entorn de la memòria.

Carles Hac Mor. Cent poemes, 1967

Originals de poesia visual mecanografiats

Carles Hac Mor. La Mar anit els dits I, II, III, IV, 1967-1992

Original de poesia visual

Carles Hac Mor. La superfície del text, 1974-1992

Treball de procés textual mecanografiat sobre paper

Dipòsits de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2021

Carles Hac Mor (Lleida, 1940 – Sant Feliu de Guixols, 2016) és autor d'una àmplia obra artística, de caràcter transgressor i experimental, a mig camí entre la poesia, les arts plàstiques i la dramaturgia. La seva obra poètica, difícilment classificable, sovint ha estat considerada com "antipoesia", i comprèn un nombre ingent de títols, alguns dels quals es van arribar a publicar i altres, com els que ara s'exposen aquí, mai varen arribar a veure la llum.

Cent Poemes i *La Mar anit els dits* són maquetes originals de poesia visual. La absoluta simplificació del missatge i la ironia que aquest fet transmet són elements clau en els poemes que inclouen aquestes propostes. En el cas de *La Superfície del text*, a més a més, l'escriptura mecanografiada, l'ús i abús de la màquina d'escriure, fa que el missatge quedi en un segon pla i el protagonisme l'adquireixi la pròpia escriptura mecànica, i la seva disposició i materialització sobre el paper.

Antoni Abad. Size of herself, 1993.

Impressió digital sobre lona frontlit.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2018

Size of Herself [La mida d'ella mateixa] són 6 fotografies a color que recullen una coreografia de la ballarina Mariana Jaroslavsky dins d'un prisma de base circular construït amb els característics “metres de fuster” de color groc, desplegable i plegable de manera segmentada.

La peça —hereva de les seqüències fotogràfiques que Antoni Abad (Lleida, 1956) feia a finals dels anys 80 amb les goma escuma modulars— és un dels treballs que inicia el *Cicle de les mesures*, un conjunt d'obres que l'artista va dur a terme entre els anys 1992 i 2015 al voltant del concepte de “mesurar les coses” des del propi “jo”. Com l'apliquem a les nostres vides en qualsevol moment, fins i tot en els més quotidians. Una visió subjectiva del món que veiem en funció de com ho mesurem.

Aquesta obra tindrà continuïtat en altres treballs amb mesures menors, a partir de patrons que sorgeixen del seu propi cos, com ara els pams i els peus. Un cicle que significarà el comiat de l'Antoni Abad escultor, en

el sentit clàssic del terme, i el començament de les seves instal·lacions audiovisuals.

Albert Bayona. Movies, 2014-2018.

Material fílmic en b/n i color, 7 vídeos monocanal i 2 instal·lacions multicanal

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2019

Per dur a terme aquest projecte Albert Bayona (Lleida, 1954) visiona parts del metratge no utilitzat (anomenat footage) de 132 pel·lícules —rodades en estudis cinematogràfics als Estats Units entorn dels anys cinquanta, majoritàriament en blanc i negre— i n'agafa material divers, tomes falses i altres recursos, que troba de forma lliure per Internet. Amb tot això l'artista edita una sèrie de vídeos, organitzats en diferents temàtiques, sense alterar-ne el contingut i mantenint la utilització de les estratègies cinematogràfiques del cinema clàssic.

Movies retrata una quotidianitat social imaginària, carregada de conflictes, i ho enllaça amb el so malenconiós d'un piano i el seu acompanyament. Segons es van relligant les seqüències es veuen tot un seguit d'escenes, condensades en un sol pla i molt diferents entre si, protagonitzades pels "oblidats" de les pel·lícules: extres, suplents, especialistes, etc. Cap de les persones que hi apareixen no es mostra amb una personalitat definida ni protagonista, són subjectes anònims impregnats d'una melancolia quasi tangible que ens recorda una època cinematogràfica ja remota.

El projecte Movies el formen set vídeos monocanal i dues instal·lacions multicanal.

Movies_01, 2014-2015.

Vídeo monocanal, b/n i so, 4 minuts

Movies_02, 2014-2015.

Vídeo monocanal, b/n i so, 4 minuts 10 segons

Street Scenes, 2014-2015.

Vídeo monocanal, b/n i so, 4 minuts 4 segons

Woe and revolution, 2015.

Vídeo monocanal, b/n i so, 4 minuts 9 segons

Clock, 2015.

Vídeo monocanal, b/n i so, 4 minuts 9 segons

Aerials, 2015.

Vídeo monocanal, b/n, color i so, 4 minuts 9 segons

Medical_1, 2015.

Vídeo monocanal, color i so, 4 minuts 19 segons

Medical_2_aid, 2018.

Instal·lació de dos vídeos multicanal sincronitzats en bucle, color i so, 4 minuts 30 segons.

Muriels, 2018.

Instal·lació de dos vídeos multicanal sincronitzats en bucle, b/n i so, 4 minuts 7 segons.

Els retrats de la família Muriels, descendents directes del científic Adam Sedgwich, fundador de la geologia moderna, professor i amic de Darwin (tot i ser contrari al seus postulats) es combinen amb les imatges de la pel·lícula de Gene R. Kearney Silent Snow, Secret Snow (1964) que aborda el tema de l'esquizofrènia.

Antoni Pinent. QR CODE/FILM [#2], 2017-2018.

47 tires de pel·lícula de 16 mm (silent) en muntatge vertical adherides a una caixa de llum.

Antoni Pinent. QR CODE/FILM [#4], 2017-2018.

6 tires de pel·lícula de 70 mm a IMAX color, b/n (silent) adherides a una caixa de llum.

Dipòsits de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2019

El díptic que formen aquestes dues obres es basa en el concepte de "llescar" el temps, separar-lo en llesques per a penetrar en la seva veritable naturalesa.

La sèrie QR CODE/FILMS d'Antoni Pinent (Lleida, 1975) proposa un estudi anatòmic del temps. Són films-assaig muntats, com en una autòpsia, per a desconstruir el moviment i fer sorgir allò que no podríem

veure de cap altra manera, i que tant sols la màgia del conjunt de l'obra, exposada de manera estàtica dins una caixa de llum, ens pot mostrar. Sempre s'ha entès que el secret del moviment radica en descomposar el temps en el moment en què aquest es produeix. Així, malgrat Aristòtil estava convençut que el galop del cavall mai s'elevava completament del terra, durant la dècada del 1870, el fotògraf i investigador anglès Eadweard Muybridge, utilitzant una sèrie de dispositius fotogràfics operats per cable, va capturar el galop del cavall Phryne L. per a concloure, a través de la dissecció del temps, que per un instant l'animal queda suspès a l'aire.

Olga Olivera-Tabeni. Una florista desobedient , 2018-2019

Instal·lació de tubs d'assaig, mapa, cromatografies de plantes ruderals, taules de color Ruderal RGB, caixa de llavors i vídeo assaig de 22 minuts 14 segons.

Dipòsits de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2021

El projecte *Una florista desobedient* és una aposta per les plantes ruderals, mal anomenades males herbes. Es tracta de donar visibilitat i reivindicar aquest tipus de plantes que, per les seves propietats culinàries, medicinals o remeieres, han estat tradicionalment conreades per dones, per fer-ne infusions, emplastres, decoccions o maceracions. Malauradament la història ens conta que moltes d'elles, només per aquest coneixement, serien condemnades per bruixeria. Una exclusió de gènere que aniria lligada als inicis dels estudis universitaris de medicina sota el control dels homes.

A partir de textos antics que en fan referència, l'obra d'Olga Olivera-Tabeni (Lleida, 1972) ens parla d'alguns espais que van ocupar dones com ara Margarida Rugall (la Rugalla), Margarida Guitarda, Blanca de Vilamur, Caterina Picono o Gabriela Sanci. Sorprenen com molts d'aquests terrenys avui en dia són erms, situats en barrancs, marges i tossals de relleu accidentat que fa impracticable l'accés amb maquinària agrícola. El projecte es basa en aquestes dones i en la seva visibilitat i revaloració, però també en aquest tipus de vegetació i el seu hàbitat.

Les plantes ruderals, per les seves formes, els seus colors apagats, pel seu cost zero i la impossibilitat d'una comercialització a gran escala, ens remetent a polítiques d'austeritat vinculades a un món molt més lligat a la terra i a la seva biodiversitat. Representen formes de resistència davant el model capitalista que es desploma, obligant-nos a reconsiderar un nou model social, molt més igualitari i eco sostenible.

Pol Merchan. Pirate boys, 2018.

Super 8 color i b/n transferit a vídeo digital, 13 minuts, 10 segons

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2020

Pirate Boys és un film experimental rodat a Berlín, al Tuntenhaus [casa de mariques] un espai ocupat on hi viuen homes homosexuals i transgèneres. La pel·lícula ens aproxima a les experiències d'una sèrie de personatges transsexuals, queers i intersexuals, que Pol Merchan (Lleida, 1980) connecta, d'una banda, amb la seva pròpia experiència com a persona trans i, de l'altra, amb l'obra de l'escriptora Kathy Acker —que basa els seus treballs en el collage, l'apropiació i còpia del treball d'altres autors— i del fotògraf Del Lagrace Volcano —creador d'imatges que eliminen la línia que separa els diferents gèneres.

Amb aquesta combinació Merchan ens porta al seu món a través de la tècnica anomenada cut-up, que bàsicament consisteix en retallar i empalmar imatges. La metàfora del tall literari i textual (en clar homenatge a l'esmentada Kathy Acker) comparat amb les transformacions

corporals de les persones trans, amb els talls que es fan al seu propi cos, així com la visibilització dels canvis i transformacions que els hi provoca l'hormona de la testosterona.

La pel·lícula parteix d'un retrat que Del LaGrace Volcano va fer a Kathy Acker l'any 2017, després que l'escriptora es sotmetés a una doble mastectomia com a conseqüència d'un càncer de pit. L'obra utilitza extractes de la seva novel·la *Pussy, King of the Pirates* (1996) llegits per la pròpia escriptora, en la qual presenta un món enigmàtic habitat per rebels i pirates.

Martín Llaveneras. Touchpad, 2016.

Instal·lació de 12 pedres litogràfiques tallades en calcària.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2020

La litografia és una tècnica d'impressió descoberta pels vols del 1796 pel bavarès Alois Senefelder com una alternativa al costós gravat en coure. El seu nom deriva del llatí pedra, lithos, i dibuix, grafos. Després de dibuixar amb llapis greixós sobre la superfície llisa de la pedra, Senefelder va descobrir que les imatges podien entintar-se i imprimir repetidament en un paper.

Touchpad recupera una dotzena de lloses de pedra que alguna vegada es van fer servir per a la indústria litogràfica. Cadascuna d'elles presenta una degradació particular, evidenciant el vincle existent entre la història cultural i la natural. Com més imatges reproduïx cadascuna de les pedres litogràfiques, més s'esvaeix la seva superfície material.

A mesura que les impremtes tancaven o descartaven el treball litogràfic, moltes d'aquestes pedres es convertien en paviment per a carrers i espais urbans. Martín Llaveneras (Lleida, 1983) recupera aquesta història d'obsolescència emmagatzemada a les pròpies pedres, i les converteix en interfícies tàctils lítiques.

Joan Pallé. Barnhill, 2018.

Maqueta de fusta, cartolina i pintura acrílica

Dipòsits de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2021

Barnhill és la casa en la qual George Orwell va estar treballant en la seva novel·la 1984 (1948). Una casa rural aïllada al bell mig de l'illa de Jura (Escòcia). Orwell va utilitzar la casa com a refugi per a escriure la seva novel·la en un moment en què la seva salut es trobava greument afectada per la tuberculosi. La reproducció de la casa busca evocar, l'experiència de l'aïllament i la tensió entre la destrucció del cos de l'autor per causa de la seva malaltia, i la producció del que acabaria sent la seva obra magna.

Aquesta obra forma part del projecte Espai suficient, un treball de recerca on Joan Pallé (Lleida, 1989) explora la figura de l'escriptor aïllat en una cabana perduda a la natura. El medi natural com un indret "al marge de tot" i on l'intel·lectual, que cerca aquest refugi precisament per la seva actitud antisocial, acaba creant, en última instància, un producte que podríem definir com a hipersocial.

Carles Pujol. Homenatge a Ingmar Bergman, 1972.

Objecte reconstruït.

Carles Pujol. Homenatge a Léger, 1972.

Objecte reconstruït.

Carles Pujol. Homenatge a Gene Kelly, 1972.

Objecte reconstruït.

Carles Pujol. Homenatge a Stanley Kubrick, 1972.

Objecte reconstruït.

Dipòsits de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2018

Pioner en l'àmbit del vídeo i la instal·lació multimèdia a Catalunya des del 1975 i un dels principals referents del moviment conceptual. Carles Pujol (Barcelona, 1947) explora —amb una obra minimalista tant en les seves propostes pictòriques com en les produccions en vídeo— la noció de l'espai i les seves possibles dimensions. Li interessen les idees de variació, transformació, composició i memòria, sempre vinculades a l'espai.

Aquesta sèrie d'homenatges a tres personalitats del cinema i al pintor Fernand Léger són un clar exemple de l'evolució de la pintura cap a la tridimensionalitat dels objectes, però sense abandonar el concepte pictòric. S'insereixen plenament en els inicis del període conceptual de Carles Pujol durant els anys 70, una època marcada per les dificultats econòmiques i on l'artista treballava amb materials i elements escassos. Es tractava d'aprofundir en l'espontaneïtat i veure com i de quina manera sorgia l'obra.

Núria Güell. Apàtrida por voluntad propia, 2015-2016.

Vídeo digital color, 4 minuts 26 segons.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2018

Apàtrida por voluntad propia sorgeix de la no identificació de Núria Güell (Vidreres, 1981) amb l'estructura d'estat-nació i del seu rebuig a la nacionalitat com a construcció identitària imposada. Per tal de materialitzar aquesta voluntat l'artista va sol·licitar a diverses institucions estatals la renúncia a la nacionalitat espanyola, amb l'objectiu d'adquirir l'estatus d'apàtrida. La petició fou denegada sense argumentacions.

En resposta a aquesta negativa, Núria Güell va encarregar a una advocada un informe basat en la legislació espanyola que va revelar que només es contempla la pèrdua de la nacionalitat com a càstig imposat per l'Estat, i en cap cas existeix la possibilitat que una persona pugui renunciar voluntàriament a tenir-la.

Aquest és l'eix partir del qual l'artista construeix una narració de tot el procés, en una instal·lació que conte fotografia, material audiovisual i documental.

Pere Llobera. Quitamiedos rococó, 2018.

Oli sobre lli.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2020

Quitamiedos Rococó és una peça que mostra el plaer pictòric de representar, amb tot luxe de detalls, una simple tanca de protecció de carretera. Com a moltes de les obres de Pere Llobera (Barcelona, 1970) el sense sentit aparent i la literalitat poètica serveixen per oferir-nos una visió meravellosa i gloriosa del no-res. Hi ha una important voluntat de performance en la pintura de Pere Llobera. Això vol dir que el procés de creació està per sobre del resultat final. I aquest fet el porta a pensar i repensar el món abans d'incloure'l al llenç. Dedicar un temps exquisit

a una empresa tan inútil i bella com dotar de màxima solemnitat un element tant intranscendent com una tanca d'autopista.

Aquesta obra conté molts dels aspectes característics del treball de Pere Llobera. La constant posada en crisi de l'ofici pintor, així com la seva voluntària fugida i retorn al virtuosisme tècnic, amb una manera de pintar gairebé hiperrealista.

Mar Arza. Peligro de vida, 2016.

Assemblage de paper entre cristalls.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2020

Peligro de vida és una de les seves peces més emblemàtiques de Mar Arza (Castelló, 1976) i constitueix el moment de ruptura de l'artista amb la linealitat i el format reduït de la pàgina en blanc. Des de l'àmbit de la poesia visual, el poema pren diferents camins i s'obre a formats indefinits. El text s'escriu de manera dinàmica, escampant-se i ramificant-se en afluents que adquireixen diferents significacions.

Aquesta obra prové, d'una banda, de la relectura del poema de Stéphane Mallarmé *Un coup de dés jamais n'abolira le hasard* que, quan es va publicar l'any 1987, va suposar un trencament amb el format "pàgina", i un punt de partida visual i conceptual obert a diferents nivells de lectura. I de l'altra, es fruit del coneixement que Mar Arza té de l'obra de Joan Brossa, Guillem Viladot i Josep Iglésias del Marquet, els tres grans poetes visuals catalans que protagonitzaren la primera exposició específica de Poesia Concreta que és va fer a Catalunya, l'any 1971 a la Petite Galerie de Lleida.

David Bestué. Caballetes y tablero de tierra de los Monegros con lecho del río Ebro en su base, fósil cóncavo, dos balas de oliva y sargento de pantano, castillo y monte sujetando un tapete circular de humo, 2017.

Instal·lació escultòrica de resina, pols de Los Monegros, llera de riu, pols de fòssil, oliva en pols, llot de pantà, pols de castells, pols de muntanya i pols de fum.

Dipòsit de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2020

Aquesta peça forma part del que David Bestué (Barcelona, 1980) anomena *Poemes de resina*, on l'artista intenta convertir en objectes tangibles tota una sèrie d'idees i conceptes intangibles. La resina li permet donar la forma desitjada a l'escultura mentre incorpora al seu interior materials i substàncies que són, alhora, evocacions i elements físics.

Per fer-ho, Bestué recull diferents elements, els converteix en pols i, posteriorment, els incorpora a la resina. La introdueix dins d'uns motlles amb formes d'objectes reals. El resultat? Nous elements que es combinen entre si, gairebé com si fossin bodegons, barrejant els materials d'origen i la nova realitat.

A la seva instal·lació els materials incorporats fan referència a la infància de l'artista. Els estius passats a la casa familiar dels Monegros, les restes arqueològiques que trobava pel camp —d'època romana, de la Guerra Civil— i la terra omnipresent del paisatge desèrtic. Tot plegat es converteix en una taula de treball, un tauler sobre dos cavallets, una premsa, un objecte circular subjecte com si estigués a mig fer, i alguns objectes repartits sobre la superfície com en qualsevol procés creatiu. Estem per tant davant de la taula de treball de l'artista en el procés de fer una peça. Només que aquesta vegada està feta, literalment, amb restes de la seva memòria.

Nora Ancarola. Les maletes kafkianes , 2018.

Vídeo-instal·lació. Tres canals de vídeo amb maletes, plom i llibres, 2018
Dipòsits de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2021

Emmarcada dins el projecte *Temps de Plom i Plata*, aquesta vídeo-instal·lació de Nora Ancarola (Buenos Aires, Argentina, 1955) presenta el treball que l'artista realitza a partir de tres eixos vinculats a diferents

moments de la nostra història: l'exili, els sistemes de control i la gestió del malestar.

Tres eixos explicats des d'unes maletes com a metàfora del desplaçament, no només entès com a viatge sinó també del desplaçament forçós i incert.

La maleta de plom de Walter Benjamin, que ens parla de l'exili a través dels passos creuats dels Pirineus. En el llibre *La meva travessia dels Pirineus*, Lisa Fittko narra la visita del propi Walter Benjamin un dia de setembre de 1940. Portava una maleta que suposadament contenia un manuscrit inèdit. El dia 26 d'aquell mes troben Benjamin mort en una habitació d'hotel de Portbou. El manuscrit no hi era ni es va trobar mai.

La maleta plena de llibres de Frank Kafka, que ens porta a pensar en les possibles sortides que ofereix la vida, en la llum al final túnel. A Praga, Kafka aplega en una maleta milers de documents, escrits, textos, cartes, anotacions i dibuixos. Els hi entrega al seu amic Max Brod fent-li prometre que els cremarà quan ell no hi sigui. Brod no li fa cas i quan Kafka mort, supervisa la publicació de la majoria dels escrits que es troben en el seu poder.

Una tercera maleta que no existeix. És la que ens parla dels 244 milions d'immigrants que hi ha al món. Del milers i milers de persones esperant a les fronteres, cada vegada més infranquejables. De les més 5.500 persones mortes en rutes migratòries entre els mesos d'abril i desembre de 2017. Un nombre no corroborat perquè és més que probable que la xifra real el superi amb escreix. La majoria són dones i nens que han mort en el mar. No tenen veu, no porten maleta.

Marina Núñez. Naturaleza muerta (Oleaje), 2021.

Vídeo monocanal, so, 2 minuts

Marina Núñez. Naturaleza muerta (Tornados), 2021.

Vídeo monocanal, so, 2 minuts

Dipòsits de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2021

En aquestes dues natures mortes Marina Núñez (Palència, 1966) representa uns successos impossibles, com impossible és el control del medi natural.

Onades poderoses i tornados destructors miniaturitzats i continguts en dos fràgils gerros de cristall. En un la paret està esquerpada, i les estovalles que s'agiten ens revelen un vent creixent també en l'exterior. En l'altre, el nivell de l'aigua puja, hi ha fugides, i veiem ja un recipient trencat. L'acabat formal remet a les natures mortes holandeses del segle XVII, amb el seu interès en la descripció realista i detallada, en la història natural i en el potencial simbòlic dels objectes.

Natura morta és un terme que prové del neerlandès *stilleven* [vida immòbil] però en aquest cas els moviments de les onades i els tornados ens deixen clar que aquestes natures estan plenes de vida.

Informació i horaris

Museu d'Art Jaume Morera

Av. Blondel 40, baixos - 25002 Lleida - Tel. 973 700 419

mmorera@paeria.cat

www.paeria.cat/mmorera

<https://www.facebook.com/MuseuMoreraLleida>

<https://twitter.com/museumorera>

Horari

De dimarts a dissabte, d'11 a 14 h i de 17 a 20 h.

Diumenges i festius, d'11 a 14 h.

Dilluns, tancat